

Társadalomtudományi tantárgyelem leírások

Óvodapedagógus szak

ELTE TÓK Társadalomtudományi Tanszék

Tantárgyelem neve:	Nemzeti jelképek, nemzeti ünnepek az óvodai munkában	Kreditértéke:	1
Tantárgyelem besorolása (kötelező, választható):	kötelező		
A Tantárgyelem elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke, "képzési karaktere":		elmélet (%):	60
		gyakorlat (%):	40
A tanóra típusa (előadás, szeminárium, gyakorlat, konzultáció):		szeminárium	
óraszám, az adott félévben:	15		
Az adott ismeret átadásában alkalmazandó további <i>(sajátos)</i> módok, jellemzők <i>(ha vannak)</i> . Például: szerepjáték, esetismertetések, tematikus prezentációk stb:			
A számonkérés módja (kollokvium, gyakorlati jegy, aláírás, minősítés, szigorlat):		gyakorlati jegy	
Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó további <i>(sajátos)</i> módok <i>(ha vannak)</i> . Például: esettanulmányok, témakidolgozások, dolgozatok, esszék, szervezési tervek stb. bekérése: egyéni vagy csoportos feladat és dolgoztatás			
A tantárgyelem tantervi helye (hányadik félév):	1		
Előtanulmányi feltételek (ha vannak):	–		
Tantárgyelem-leírás:			
A tantárgy célja, hogy a hallgatók elsajátítsák a nemzeti jelképek, ünnepek keletkezését meghatározó magyar történelmi sorsfordulók ismeretét, történelmi forrásainak körében való szakszerű tájékozódás, felkészülés a gyerekek nemzeti elköteleződésének formálására. A hallgatók megismerik a nemzeti jelképek és a nemzeti ünnepek szerepét a nemzettudat elmélyítésében; a magyar Szent Koronát mint a magyar államiság ezeréves jelképét; a nemzeti színek kialakulását, jelentésük történeti értelmezését; a magyar címert - hogyan vált királyi címerből országcímerré; és nemzeti ünnepeket: március 15-ét, augusztus 20-át, október 23-át.			
KÖTELEZŐ IRODALOM			

1. Bertényi Iván: Magyarország címere. In: Bertényi Iván: A magyar Szent Korona. Kossuth Kiadó, Budapest, 1996. 183–211. ISBN: 936 093 834 0
2. Cs. Kottra Györgyi: Magyarország zászlaja és a magyar katonai zászlók. In: Bertényi Iván: A magyar Szent Korona. Kossuth Kiadó, Budapest, 1996. 212–221. ISBN: 936 093 834 0
3. Gerő András: Március 15. Nemzeti szabadságünnepeink kalandos történetéből. Legújabbkori Történeti Múzeum Fényképtára – Műcsarnok, Budapest, 1992.
4. Katona Tamás (szerk.): A korona kilenc évszázada. Európa, Budapest, 1979. 111–154., 421–432., 536–556. ISBN: 963 071 414 0
5. Kristó Gyula: Szent István király. Vince Kiadó, Budapest, 2001. ISBN: 963 9323 21 7

AJÁNLOTT IRODALOM

1. Marián Béla – Szabó Ildikó: Történelem és emlékezés. Az 1956-os forradalom képe a felnőtt lakosság körében. In: Magyarország politikai évkönyve 2006. Demokrácia Kutatások Központja Alapítvány III. kötet (CD melléklet) Budapest, 2007.
2. Glatz Ferenc – Kardos József (szerk.): Szent István és kora. MTA Történettudományi Intézet, Budapest, 1988. (Berend T. Iván, Györffy György, illetve Szűcs Jenő, Gerics József tanulmányai)
3. Petneki Áron: Nagy idők emlékezete. Ahogy a mindennapok résztvevői látták. In: Rubicon, 1998. 2. sz.
4. Tóth Endre – Szelényi Károly: A magyar koronázási jelvények. Magyar Nemzeti Múzeum, Budapest, 1996. ISBN: 963 742 195 5
5. Magyarország Alaptörvénye (2011). I–J) cikk. In: Magyar Közlöny, 2011. 43. sz.

a) TUDÁS

b) KÉPESSÉG

Társadalomismereti és módszertani ismereteit az óvodai nevelés pedagógiai gyakorlatában adaptív módon, a gyermek és a gyermekcsoport életkori jellemzőit, valamint a gyermekek egyéni sajátosságait figyelembe véve alkalmazza.

c) ATTITŰD

Személyiségét előítélet-mentesség, tolerancia, szociális érzékenység, segítő attitűd jellemzi, inkluzív és multikulturális szemlélettel rendelkezik, törekszik a kulturális önazonosság megőrzésének, ápolásának elősegítésére és a gyermekközösségbe történő beilleszkedés támogatására.

d) AUTONÓMIA-FELELŐSSÉG
A tantárgyelem felelőse
Dr. Gilányi Magdolna egyetemi adjunktus

Tantárgyelem neve:	Óvoda és társadalom. A társadalom megismerésének módszerei. Családszociológia	Kreditértéke:	2
Tantárgyelem besorolása (kötelező, választható):	kötelező		
A Tantárgyelem elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke, "képzési karaktere":		elmélet (%):	60
		gyakorlat (%):	40
A tanóra típusa (előadás, szeminárium, gyakorlat, konzultáció):		szeminárium	
óraszám, az adott félévben:	30		
Az adott ismeret átadásában alkalmazandó további (<i>sajátos</i>) módok, jellemzők (<i>ha vannak</i>). Például: szerepjáték, esetismertetések, tematikus prezentációk stb: tematikus prezentációk, non-formális módszerek, csoportmunka			
A számonkérés módja (kollokvium, gyakorlati jegy, aláírás, minősítés, szigorlat):		kollokvium	
Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó további (<i>sajátos</i>) módok (<i>ha vannak</i>). Például: esettanulmányok, témakidolgozások, dolgozatok, esszék, szervezési tervek stb. bekérése: kutatási terv bekérése			
A tantárgyelem tantervi helye (hányadik félév):	2		
Előtanulmányi feltételek (ha vannak):			
Tantárgyelem-leírás:			
A tantárgy felkészít a társadalmi jelenségek értelmezésének és értékelésének a mindennapi gondolkodást meghaladó, kritikai megközelítésére, mely segít megismerni az óvodai munka társadalmi összefüggéseit, hogy a hallgató képes legyen a gyerekek és szüleik szociokulturális háttérét megérteni és tudását inkluzív szemlélettel alkalmazni. További cél a család és az óvoda társadalmi szerepének, funkcióinak megismerése, és a gender-szemponút megközelítés alkalmazása. Emellett a tárgy a társadalomkutatás alapvető módszertani eszközeit és kérdéseit is vizsgálja.			

KÖTELEZŐ IRODALOM
1. Andorka Rudolf: Bevezetés a szociológiába. Osiris, Budapest, 2006, ISBN: 9789633898482 http://www.tankonyvtar.hu/hu/tartalom/tamop425/2011_0001_520_bevezetes_a_szociologiaba/index.html 2. Earl Babbie: A társadalomtudományi kutatás gyakorlata. Balassi, Budapest, 2003. , ISBN: 9789635067640 3. Anthony Giddens: Szociológia. Osiris, Budapest, 2008, ISBN: 9789633899847 4. Somlai Péter: Család 2.0 - Együttélési formák a polgári családtól a jelenkorig. Napvilág, Budapest, 2013, ISBN: 9789633381489 5. Somlai Péter: Társas és társadalmi. Napvilág, Budapest, 2008, ISBN: 9789639697287
AJÁNLOTT IRODALOM
1. Feischmidt Margit (szerk.): Etnicitás – Különbségteremtő társadalom. Gondolat – MTA Kisebbségkutató Intézet, Budapest, 2010. ISBN: 9789636932831 http://www.sulinet.hu/oroksegtar/data/magyarorszag_i_nemzetisegek/romak/etnicitas_kulonbseg_teremto_tarsadalom/ 2. Héra Gábor – Ligeti György: Módszertan. Bevezetés a társadalmi jelenségek kutatásába. Osiris. Bp., 2005. ISBN: 9789633897881 3. Krizsán Andrea (szerk.): Partszélről a fősodorba – Gender mainstreaming kézikönyv. Clone Design Kft., Budapest, 2009. ISBN: 978-963-06-7480-5 www.nfu.hu/download/21021/partszelrol_fosodorba.pdf 4. Kovách Imre (szerk.): Társadalmi integráció a jelenkori Magyarországon. Argumentum – MTA TK, Budapest, 2012 ISBN 978-963-446-680-2 5. Pierre Bourdieu: A társadalmi egyenlőtlenségek újratermelődése, Gondolat, 1978. ISBN: 9632806050
a) TUDÁS
Az óvodapedagógusi munka társadalmi összefüggéseinek ismerete. A gyerekeket, szüleiket és környezetüket érintő társadalmi folyamatok értelmezésére vonatkozó elméleti és módszertani tudás. A társadalmi egyenlőtlenségek újratermelődésével, illetve ennek megtörésével kapcsolatos elméleti tudás, az óvoda szerepének ismerete. A kortárs családformák ismerete. Értelmezni tudja az óvodai nevelés szociokulturális beágyazottságát, annak hatását a pedagógiai folyamatra.
b) KÉPESSÉG
Statisztikai, demográfiai adatok értelmezésének képessége Társadalomismereti és módszertani ismereteit az óvodai nevelés pedagógiai gyakorlatában adaptív módon, a gyermek és a gyermekcsoport életkori jellemzőit, valamint a gyermekek egyéni sajátosságait és szociokulturális beágyazottságait figyelembe véve alkalmazza. A gyerekek szociokulturális környezetének felmérése, megértése Az inkluzív értékek közvetítésének képessége Szakszerű, közérthető és hiteles kommunikációs készség, vitakészség
c) ATTITŰD
Személyiségét előítélet-mentesség, tolerancia, szociális érzékenység, segítő attitűd jellemzi, inkluzív és multikulturális szemlélettel rendelkezik, törekszik a kulturális önazonosság megőrzésének, ápolásának elősegítésére és a gyermekközösségbe történő beilleszkedés

támogatására

Elkötelezettség a különböző szociokulturális háttérű vagy kisebbségi helyzetű gyerekek beilleszkedésének támogatása iránt

Nyitottság az újabb hazai és nemzetközi neveléstudományi kutatási eredmények, a módszertani innovációk és az információs és kommunikációs technológiák kínálta lehetőségek megismerésére és alkalmazására.

A nemek közötti egyenlőség értékének képviselője.

d) AUTONÓMIA-FELELŐSSÉG

A kisebbségi helyzetű gyerekeket támogató légkör kialakításában való részvétel

A társadalmi kohézió erősítéséért vállalt felelősség

A kultúrák közötti megértés és kommunikáció elősegítéséért vállalt felelősség.

A nők és más kisebbségek elleni erőszak megelőzéséért, érzékenyítésért vállalt felelősség

A tantárgyelem felelőse

Dr. Lehmann Miklós

egyetemi docens

Tudományos fokozat:

PhD

Tantárgyelem neve:	Értékek a társadalomban. A kritikai gondolkodás gyakorlata. Szakmai etika	Kreditértéke:	2
Tantárgyelem besorolása (kötelező, választható):	Kötelező		
A Tantárgyelem elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke, "képzési karaktere":		elmélet (%):	60
		gyakorlat (%):	40
A tanóra típusa (előadás, szeminárium, gyakorlat, konzultáció):		szeminárium	
óraszám, az adott félévben:	30		
Az adott ismeret átadásában alkalmazandó további <i>(sajátos)</i> módok, jellemzők <i>(ha vannak)</i> . Például: szerepjáték, esetismertetések, tematikus prezentációk stb: tematikus prezentációk, vita			
A számonkérés módja (kollokvium, gyakorlati jegy, aláírás, minősítés, szigorlat):		gyakorlati jegy	
Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó további <i>(sajátos)</i> módok <i>(ha vannak)</i> . Például: esettanulmányok, témakidolgozások, dolgozatok, esszék, szervezési tervek stb. bekérése:			
A tantárgyelem tantervi helye (hányadik félév):	4		
Előtanulmányi feltételek (ha vannak):			

Tantárgyelem-leírás:

A tantárgyelem célja, hogy a hallgatók megismerjék kultúra és társadalom összefüggéseit a pedagógiai munka vonatkozásában. A kurzus áttekinti a társadalmi tudás- és ismeretátadás szerepét, a művelődés történetéből kiolvasható különböző formációit, a kultúra összetevőit és a kulturális változás tényezőit. Feltérképezi a tudásátadás csatornáit, azok történeti alakulását, valamint hatását a kultúra változására. A hallgatók megismerik a kulturális tudás átadásának folyamatait és a kulturális nevelés eszközeit. Jártasságot szereznek a kritikai gondolkodásban, az ismeretek reflektív befogadásában, a kultúráközvetítés szélesebb reflexión alapuló interaktív módjaiban.

KÖTELEZŐ IRODALOM

1. Maróti Andor (2005): Sokszemszögből a kultúráról. Irányzatok a kultúra elméletében és filozófiájában Budapest: Trefort Kiadó
2. Donald, Merlin (2001): Az emberi gondolkodás eredete. Budapest: Osiris
3. Varga Katalin szerk. (2008): A 21. század műveltsége: E-könyv az információs műveltségről. Pécs: PTE FEEK Könyvtártudományi Intézet <http://mek.oszk.hu/06300/06355/html/>
4. Bárdossy Ildikó, Dudás Margit, Pethőné Nagy Csilla, Priskinné Rizner Erika szerk. (2002): A kritikai gondolkodás fejlesztése olvasással és írással: Az interaktív és reflektív tanulás lehetséges megközelítései. Budapest: Lépésről Lépésre a Kritikai Gondolkodásért Egyesület
5. Kováts-Németh Mária (2013): Kultúráközvetítés és pedagógiai értékrendszerek. Komarno: Selye János Egyetem Tanárképző Kar

AJÁNLOTT IRODALOM

1. Eliot T. S. (2003): A kultúra meghatározása. Budapest: Szent István Társulat
2. Puczkó L.- Rácz T. (2011): Az attrakciótól az élményig. Budapest: Akadémiai Kiadó, ISBN 978 963 05 8984 0
3. Wessely Anna, szerk. (1998): A kultúra szociológiája. Budapest: Osiris–Láthatatlan Kollégium
4. Feischmidt Margit, szerk. (1997): Multikulturalizmus. Budapest: Osiris.
5. Willis, Paul (2000): A skacok. Iskolai ellenkultúra, munkáskultúra. Budapest: Új Mandátum

a) TUDÁS

Ismeri társadalom és kultúra összefüggéseit, a tudásátadás és a kulturális átadás folyamatait, annak összetevőit, valamint a kulturális változás struktúráit. Elsajátítja az értékválasztások társadalmi hátterét, azok pedagógiai vonatkozásait, valamint az értékválasztás pozitív formálásának eszközeit.

b) KÉPESSÉG

Megfelelően képes kezelni a kulturális eltérésből adódó problémákat, a kulturális átadás eszközeit, a különböző információs forrásokat, és elemző-kritikai módon képes viszonyulni a kultúráközvetítés folyamatához. Képes az értékválasztás formálására a gyermekek körében.

c) ATTITÚD

A pedagógia munkában befogadó szemléletet képvisel. A forrásokhoz és problémákhoz kritikai attitűddel viszonyul, a kulturális változás kérdéseihez elemző szemlélettel közelít. Plurális, európai értékszemlélettel végzi pedagógiai munkáját.

d) AUTONÓMIA-FELELŐSSÉG

Felelősséget vállal a kulturális átadás feladataiban. Tisztában van a kulturális nevelés támasztotta felelősséggel, a nemzeti és egyetemes kultúra áthagyományozásának és megújításának felelősségével. Felelősen alakítja a gyermekek értékválasztását.

A tantárgyelem felelőse

Dr. Lehmann Miklós
egyetemi docens

Tudományos fokozat:

PhD

Tantárgyelem neve:	Társadalom, művelődés, kisebbségek Magyarországon	Kreditértéke:	2
Tantárgyelem besorolása (kötelező, választható):	kötelező		
A Tantárgyelem elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke, "képzési karaktere":		elmélet (%):	60
		gyakorlat (%):	40
A tanóra típusa (előadás, szeminárium, gyakorlat, konzultáció):		szeminárium	
óraszám, az adott félévben:	30		
Az adott ismeret átadásában alkalmazandó további (<i>sajátos</i>) módok, jellemzők (<i>ha vannak</i>). Például: szerepjáték, esetismertetések, tematikus prezentációk stb:			
A számonkérés módja (kollokvium, gyakorlati jegy, aláírás, minősítés, szigorlat):		gyakorlati jegy	
Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó további (<i>sajátos</i>) módok (<i>ha vannak</i>). Például: esettanulmányok, témakidolgozások, dolgozatok, esszék, szervezési tervek stb. bekérése: egyéni vagy csoportos feladat és dolgoztatás			
A tantárgyelem tantervi helye (hányadik félév):	5		
Előtanulmányi feltételek (ha vannak):	–		

Tantárgyelem-leírás:

A tantárgy célja a közelmúlt (20–21. század) megbízható, tárgyyszerű ismeretére, jellemző narratíváira, az órák során formált szakszerű történeti szemléletre alapozva annak gyakorlása, hogy a hallgatók a konstruktív problémamegoldás szándékával, az alapvető értékeket tiszteletben tartva közelítsenek napjaink társadalmi problémáihoz. Fejleszteni kívánjuk önálló forráskereső és -feldolgozó képességüket, segítve a nyomtatott és elektronikus források, jelek, szövegek, adatsorok, diagramok megértését, önálló, kritikai értelmezését.

A hallgatók megismerkednek az emberi és polgári jogokra vonatkozó elképzelések alakulásával Európában és Magyarországon; hazánk népességének alakulásával és demográfiai sajátosságaival; a hazai gazdaság, társadalom, foglalkoztatási és jövedelmi viszonyok és településszerkezet néhány jellemzőjével, továbbá ezek hatásával egészségi állapotunk és várható élettartamunk alakulására; a magyar társadalom iskolázási és iskolázottsági mutatóival, kulturális fogyasztásának trendjeivel; lakosságunk nemzetiségi, vallási összetételének változásaival, az állam és az egyházak viszonyának alakulásával; a hazánkban élő nemzetiségek, kisebbségek jogi, kulturális, szociális helyzetével.

KÖTELEZŐ IRODALOM

1. Romsics Ignác: Magyarország története a XX. században. Osiris, Budapest, 2010. ISBN: 978 963 276 179 4
2. Gyáni Gábor – Kövér György: Magyarország társadalomtörténete a reformkortól a második világháborúig. Osiris, Budapest, 2006. ISBN: 978 963 389 389 0
3. Valuch Tibor: Magyarország társadalomtörténete a XX. század második felében. Osiris, Budapest, 2005. ISBN: 963 389 813 7
4. Dupcsik Csaba: A magyarországi cigányság története. Budapest, Osiris, 2009. ISBN: 978 963 276 035 3
5. Gyurgyák János: A zsidókérdés Magyarországon. Budapest, Osiris, 2001. ISBN: 963 389 027 6

AJÁNLOTT IRODALOM

1. Valuch Tibor: A jelenkori magyar társadalom. Budapest, Osiris, 2015. ISBN: 978 963 276 254 8
2. Magyarország a XX. században. Szerk.: Kollega Tarsoly István.
<http://mek.oszk.hu/02100/02185/html/1353.html> (letöltés ideje: 2017. febr. 12.)
3. Valuch Tibor: Magyar hétköznapiak. Fejezetek a mindennapi élet történetéből Magyarországon a második világháborútól napjainkig. Budapest, Napvilág Kiadó, 2013. ISBN: 978 963 338 306 3
4. Magyar történeti szöveggyűjtemény 1914–1999. I–II. Szerk.: Romsics Ignác. Budapest, Osiris, 2000. ISBN: 963 379 782 9
5. Gyurgyák János: Magyarország története képekben, I–III. Budapest, Osiris Kiadó, 2008. ISBN: 978 963 389 978 6

a) TUDÁS

A hallgatók ismerik Magyarország kisebbségeinek helyzetét, a kisebbségekhez kapcsolható társadalmi problémákat, valamint azok leképeződését a pedagógiai munkában.

b) KÉPESSÉG

Társadalomismereti ismereteit az óvodai nevelés pedagógiai gyakorlatában adaptív módon, a gyermek és a gyermekcsoport életkori jellemzőit, valamint a gyermekek egyéni sajátosságait figyelembe véve alkalmazza.

c) ATTITÚD

Személyiségét előítélet-mentesség, tolerancia, szociális érzékenység, segítő attitűd jellemzi, inkluzív és multikulturális szemlélettel rendelkezik, törekszik a kulturális önazonosság megőrzésének, ápolásának elősegítésére és a gyermekközösségbe történő beilleszkedés támogatására.

d) AUTONÓMIA-FELELŐSSÉG

Felelősséget vállalnak a kisebbségek helyzetének javításáért, fellépnek a hátrányos megkülönböztetés ellen, pedagógiai eszközökkel biztosítják a kisebbségekkel szembeni toleráns és egyenrangú bánásmódot.

A tantárgyelem felelőse

Dr. Gilányi Magdolna
egyetemi adjunktus

Tudományos fokozat:

PhD